

Tako bi še lahko potrkali tu in tam ob prevodu, prisluškujoč, kje bi nam odgovorila čista struna poezije — žalibog je dosti gluhih mest — in spremili Fausta po vijugastih potih zemeljskega življenja. S precejšnjo zlobnostjo pripomni Nietzsche, da je značilno za nemškega duha, da se mora Faust, doktor štirih fakultet, zavezati s hudim duhom, da zapelje ubogo šiviljo... Tradicionalna konstrukcija basni je gotovo dandanes komu v spotiko, ko želimo razvozljati vse človeške borbe pred zgolj človeškim forumom; kljub oni opazki pa ostane Faust prvega dela tipična slika učenjaka, ki ga zgolj umstveno delovarje odtuji življenju in njega nalogam.

Pa poslovimo se od Fausta, s pogledom na angelje, ki neso njega nesmrtni del v nebo:

Ko teži, radi dan na dan
Taj može biti izbavljen —

Nekoliko preveč naglašča prelagatelj delo in premalo težnjo, obrnjeno proti vzvišenim ciljem.

Sve što je prolazno,
To se simboliše — (II. Chorus myst.)

Simboliše?!

Bili so časi, ko so naši avtorji, živeči v različnih pokrajinah, delali za ožje občinstvo, ki se je zanimalo za njih prizadevanja in se naslajali ob hvaležni, dasi ne vedno kritični pohvali onih krogov. Ko bi se zavedali, kako neprimerno dalje sega v novih razmerah njih glas, bi gotovo nastopali pri svojih publikacijah z večjo opreznostjo. J. K.

Gruden Igo: Primorske pesmi. MCMXX. Založila in izdala Zvezna tiskarna v Ljubljani.

Naša narodna tragedija je tudi Narcisa prisilila, da je stopil iz kroga svojih sanj in so strune njegove lirične duše vzbrnele pod valovi viharjev, ki so zaplesali svoj divji ples nad našim jugom.

Ze v epilogu „Narcisa“ je Gruden naznačil ta svoj preobrat, ki je dobil v uvodu Primorske pesmi najkrajši izraz v izzivajočem prašanju

„Kaj bi nam pel o ljubavi, poet?“

in sklepu:

„Poj o sovraštvu in uporu, poet!“

Toda za to zahtevo so Grudnove strune predrhtave in čeprav so njegovi stih tu pa tam bojeviti in grmijo kakor Bezruč (Tržaškim bratom, Begunci, Nabrežinke, Pesem iredentistov), je vendar tak ton pri Grudnu nekaj izjemnega. Grudnova moč leži v pokrajinskem slikanju; kadar pa hoče dati odmeva velikim kaotičnim dogodkom, omahne in njegova beseda postane jecljajoča; najboljši dokaz zato je Naskok (str. 51.) („šrapnel po zraku teče kakor fant vesel!“).

Ta zbirka je po vsebini zelo pestra in tudi v obliki je dokaj zrelejša od prve. Oblika ni več le za uho, temveč je izbran izraz odgovarjajoče vsebine. V „Primorskih pesmih“ je ves Gruden: rasel je pod Zupančičevim vplivom, dokler ni našel lastnega izraza v lepo zvenceh verzih, sonetih in zmernih oblikah, v občutju in razpoloženju in v slikanju pokrajine, ki je veren odtis človeka, ki biva na njej, njegovega mišljenja in čustvovanja. Miran Jarc.